

В. М. Бабаєв, д.н.держ.упр., професор, ректор

Н. В Бібік

Харківський національний університет

міського господарства імені О. М. Бекетова

ПРОЕКТНО-ОРІЄНТОВАНІ ГЕНДЕРНІ СТРАТЕГІЇ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ О. М. БЕКЕТОВА

Загальноуніверситетська гендерна стратегія ґрунтується на розумінні того, що гендерна компетентність має бути складовою підготовки усіх спеціалістів міського господарства. Сучасний міський простір має бути описаний гендерною парадигмою – через особливості його сприйняття та рівень задоволення потреб різних статевовікових категорій мешканців. В українських містах мешкає 70% громадян/громадянок країни. Актуальним постає питання: чи є життєвий простір міста гендерно-справедливим для всіх?

Саме тому у проектній діяльності Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова особливе місце займають так звані «гендерні проекти», що орієнтовані на дослідження:

гендерної асиметрії у проектуванні міського простору;

гендерно-чутливих умов користування міським транспортом;

гендерні вимоги до освітлення міст (урахування потреб у безпеці жінок та дівчат у неосвітлених просторах);

принципи гендерного паритету в управлінських системах.

Гендерний центр Університету координує роботу фахівців, науковців, студентства з розробки та впровадження гендерних підходів у муніципальну політику й у підсумку:

сприяє формуванню гендерної методологічної культури науковців-дослідників та фахівців міського господарства (зокрема, шляхом опанування інструментарієм гендерного аудиту міських територій);

надає консалтингові послуги органам місцевого самоврядування у розробці гендерної компоненти проектів регіонального розвитку;

ініціює науково-практичні розробки щодо гендерної політики міст;

координує наукові розробки перспективних гендерних технологій щодо встановлення паритету статей в усіх сферах життєдіяльності міста.

Проекти Гендерного центру за останні шість років включають:

міжнародні науково-практичні конференції «Гендерна політика міст: історія і сучасність» (2003, 2008, 2013);

регіональний конкурс молодих вчених «Гендерна політика очима української молоді: слобожанський вимір» (2007 – 2013 рр.);

регіональний круглий стіл для державних службовців Харківської області «Актуальні питання гендерної політики України» (2007);

науково-практичні семінари-тренінги «Політика регіонального розвитку в контексті гендерних підходів» (2008);

курси підвищення кваліфікації державних службовців Харківської області «Гендерна політика у регіональному розвитку: технології збалансованого управління» (2008).

У 2012-2013 роках Гендерний центр Університету виконав проекти у партнерстві з виконавчими комітетами міських рад м.Чугуєва, м.Харкова: «Гендерне бюджетування на місцевому рівні» (за підтримки Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні); «Компанія по лобіюванню гендерних бюджетних ініціатив» (за підтримки Субрегіонального офісу ООН Жінки в країнах Східної Європи і Центральної Азії). Продовжується робота над проектом «Гендерний аудит міського простору» (за підтримки Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні), до виконання якого Гендерний центр ХНУМГ імені О.М.Бекетова залучає студентство (зокрема до проектування гендерно-чутливих проектів благоустрою міських територій).

Використання у гендерній просвіті особливої організаційної форми – науково-практичних проектів – дозволяє активно залучати студентство до перетворюючої, соціально значимої діяльності: до створення гендерно-справедливого простору міст. У проектах студентство бере участь у виконанні таких проектних дій, як збір статистичних даних щодо реального становища жінок і чоловіків у місті (в сфері благоустрою, громадського транспорту, освітлення тощо). Студенти та студентки виявляють «слабкі ланки» у системі надання послуг громаді, визначаючи рівень зручності, доступності та якості міських територій для мешканця/мешканки за районами/мікрорайонами проживання і у різний час доби. Отже робота у гендерно чутливих проектах сприяє формуванню у студентів фахових та соціокультурних гендерних компетенцій.

Завдяки участі у міжнародних проектах в Університеті створюються умови для знайомства з кращими світовими практиками з організації якісного життєвого простору для усіх мешканок та мешканців. Індикаторами гендерно справедливого простору міста є ті, що пропонують рівні можливості в сфері праці, освіти, відпочинку і т. ін.

Набуття гендерних знань в рамках проектної роботи знаходить своє продовження у науковій роботі. Студентки та студенти, набувши теоретичних знань з гендерно-чутливого проектування міських територій, роблять перші спроби й у власних розробках – їх науково-практичні доробки представляються на щорічному регіональному конкурсі наукових робіт молодих вчених «Гендерна політика очима української молоді: слобожанський вимір». Співорганізаторами конкурсу, крім Університету, є Харківська обласна державна адміністрація. За сім років існування

(2006 – 2013) конкурс набув популярності не тільки серед студентства харківських ВНЗ, а й інших міст України у ньому беруть участь молоді вчені Києва, Тернополя, Житомира, Полтави, Вінниці, Донецька, Луцька.

Також, Університет працює над створенням гендерно-чутливого простору ВНЗ. ХНУМГ імені О.М.Бекетова став партнером Сумського державного університету у реалізації проекту «Заклад, дружній до сім'ї». Проект фінансується Європейською комісією (Представництво Європейського Союзу в Україні) й орієнтований на втілення гендерно-чутливих дружніх до сім'ї ініціатив у ВНЗ – створення сприятливих умов для збалансування професійних та сімейних обов'язків студентів, співробітників. В рамках проекту запланована така діяльність:

- створення в університеті сприятливої атмосфери для поширення і підтримки родинних цінностей, вдосконалення системи морального виховання молоді;
- навчання, консультування та надання безпосередньої допомоги сім'ям у створенні оптимальних умов для гармонійного поєднання сімейних обов'язків з навчанням та професійною діяльністю.